OPIS SYSTEMU KONTROLI WEWNĘTRZNEJ MIKOŁOWSKIEGO BANKU SPÓŁDZIELCZEGO W MIKOŁOWIE (MBS w MIKOŁOWIE)

W Mikołowskim Banku Spółdzielczym w Mikołowie funkcjonuje system kontroli wewnętrznej (SKW), który stanowi część systemu zarządzania Bankiem, o którym mówi art. 9 ustawy Prawo bankowe oraz Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 8 czerwca 2021 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach.

Cele systemu kontroli wewnętrznej

Zgodnie z art. 9c ust. 1 Prawa bankowego, celem systemu kontroli wewnętrznej MBS w Mikołowie, jest zapewnienie:

1) skuteczności i efektywności działania Banku;
2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
3) przestrzeganie zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
4) zgodność działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Role organów Banku w zakresie systemu kontroli wewnętrznej

Rada Nadzorcza

1. Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem skutecznego i adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej w Banku.
2. W ramach nadzoru nad działalnością Banku, Rada Nadzorcza, monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej, w oparciu o informacje uzyskane od: komórki właściwej ds. zgodności, Zarządu Banku, komórki właściwej ds. kontroli wewnętrznej, Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (SSOZ/Spółdzielnia) w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego oraz ocen audytów i kontroli zewnętrznych, Nadzorcy w tym oceny BION.
3. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, Rada Nadzorcza Banku:
   1) nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd, dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
   2) zatwierdza politykę zgodności Banku;

3) co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.

4. Rada Nadzorcza Banku dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej Banku 1-szego i 2-giego poziomu (pierwszej i drugiej linii obrony), w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, komórki właściwej do spraw zgodności, co najmniej w oparciu o następujące dokumenty i informacje:
   1) ocenę realizacji zatwierdzonych celów strategicznych Banku,
   2) osiągnięcie założeń finansowych na dany rok, w tym osiągnięcie minimów wskaźników określonych w Umowie Systemu Ochrony,
   3) ocenę zmaterializowania ryzyka reputacji Banku,
   1) wyniki testów/kontroli/przeglądów/audytów/ wewnętrznych i zewnętrznych,
   2) wyniki badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta,
   3) wyniki Inspekcji KNF oraz ocenę BION.
   4) stopień realizacji zaleceń wdanych w wyniku wszystkich kontroli zewnętrznych i wewnętrznych,
   4) ilość błędów krytycznych i znaczących, identyfikowanych w ramach niezależnego monitorowania,
   5) wskaźniki KRI w zakresie reklamacji Klientów do Rzecznika Finansowego, KNF
   6) ilość i kwota strat operacyjnych (trend),
   7) przestrzeganie limitów ustanowionych przez Bank.

Komitet Audytu

1. Podstawowym zadaniem Komitetu Audytu jest kontrola procesów sprawozdawczości finansowej w Banku, zapewnienie skuteczności kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania ryzykiem oraz współpraca z biegłym rewidentem.
2. Do zadań wykonywanych przez Komitet Audytu należy w szczególności:
   1) monitorowanie:
      a. skuteczności systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem w szczególności w zakresie:
      - sprawozdawczości finansowej,
      - wykonywania czynności rewizji finansowej, w szczególności przeprowadzania przez firmę audytorską badania, z uwzględnieniem wszelkich wniosków i ustaleń Polskiej Agencji Nadzoru Audytowego (zwanej dalej "Agencją"), wynikających z kontroli przeprowadzonej w firmie audytorskiej;

2) kontrolowanie i monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i firmy audytorskiej, w szczególności w przypadku, gdy na rzecz Banku świadczone są przez firmę audytorską inne usługi niż badanie;
3) informowanie Rady Nadzorczej o wynikach badania oraz wyjaśnianie, w jaki sposób badanie przyczyniło się do rzetelności sprawozdawczości finansowej, a także jaka była rola Komitetu Audytu w procesie badania;
4) dokonywanie oceny niezależności biegłego rewidenta oraz wyrażanie zgody na świadczenie przez niego dozwolonych usług niebędących badaniem w Banku;
5) opracowywanie polityki wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania sprawozdań finansowych;
6) opracowywanie polityki świadczenia przez firmę audytorską przeprowadzającą badanie, przez podmioty powiązane z tą firmą audytorską oraz przez członka sieci firmy audytorskiej dozwolonych usług niebędących badaniem;
7) określanie procedury wyboru firmy audytorskiej przez Bank;
8) przedstawianie Radzie Nadzorczej Banku rekomendacji dotyczących powołania biegłych rewidentów lub firm audytorskich, zgodnie z politykami, o których mowa w lit. 5) i 6);
9) przedkładanie zaleceń mających na celu zapewnienie rzetelności procesu sprawozdawczości finansowej Banku,
10) monitorowanie systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem w zakresie rozliczania przychodów i kosztów z tytułu dystrybucji ubezpieczeń,
11) analizowanie skuteczności funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem kredytowym w zakresie prawidłowego rozliczania przychodów i kosztów z tytułu dystrybucji ubezpieczeń.

Zarząd Banku

1. Zarząd Banku odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie, we wszystkich jednostkach, komórkach i stanowiskach organizacyjnych Banku, funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli, komórkę właściwą ds. zgodności i komórkę audytu wewnętrznego (usytuowaną w Spółdzielni SOZ BPS).
2. Zarząd Banku projektując, wprowadzając i zapewniając funkcjonowanie adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej uwzględnia:
    1) stopień skomplikowania procesów funkcjonujących w Banku,

2) zasoby, którymi dysponuje Bank,
3) ryzyko zaistnienia nieprawidłowości w zakresie poszczególnych procesów, w tym w szczególności procesów istotnych.

3. Zarząd Banku ustanawia kryteria oceny adekwatności i skuteczności sytemu kontroli wewnętrznej.
4. Zarząd Banku, zgodnie z polityką właściwą ds. zgodności, zapewnia niezależność komórki właściwej ds. zgodności oraz środki finansowe, niezbędne do skutecznego wykonywania zadań oraz systematycznego podnoszenia kwalifikacji pracowników tej komórki.
5. Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli w szczególności współpracy z komórką właściwą ds. zgodności, komórką właściwą ds. kontroli wewnętrznej oraz ze Spółdzielnią, w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego, a także zapewnienie dostępu pracownikom tych komórek do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione, w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
6. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania, w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.
7. W ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych, Zarząd Banku:
   1) odpowiada za efektywne zarządzanie w Banku ryzykiem braku zgodności, rozumianym jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych;
   2) odpowiada za opracowanie polityki dotyczącej zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej Banku raportów w sprawie zarządzania ryzykiem braku zgodności;
   3) w przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu polityki dotyczącej zgodności, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania, w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.
8. Zarząd Banku ustanawia zasady raportowania co najmniej o skuteczności kluczowych mechanizmów kontrolnych oraz o wynikach ich testowania pionowego.
9. Zarząd Banku, minimum raz do roku, informuje Radę Nadzorczą Banku o sposobie wykonania zadań, o których mowa w ust. 1.

10. Zarząd Banku informuje Zarząd Spółdzielni SOZ BPS SA o rozpoznaniu istotnych okoliczności, które mogą wpływać na adekwatność lub skuteczność systemu kontroli wewnętrznej Banku lub innych Uczestników SSOZ.

Zarząd i Rada Nadzorcza Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS

1. Zarząd Spółdzielni odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej Spółdzielni, który obejmuje funkcję audytu wewnętrznego oraz zapewnienie niezależności realizacji tej funkcji.
2. Rada Nadzorcza Spółdzielni dokonuje oceny adekwatności i skuteczności działania w Systemie Ochrony funkcji audytu wewnętrznego.
3. Rada Nadzorcza Spółdzielni monitoruje skuteczność funkcji audytu wewnętrznego w Spółdzielni na podstawie informacji uzyskanych od Zarządu Spółdzielni oraz Pionu Audytu.
4. W uzasadnionych przypadkach Zarząd Spółdzielni lub wyznaczone przez niego osoby mogą uczestniczyć w posiedzeniach organów statutowych MBS w Mikołowie.

Schemat organizacji 3 linii obrony

1. Funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej MBS w Mikołowie zorganizowane jest na trzech niezależnych i wzajemnie uzupełniających się poziomach (zamiennie - trzy linie obrony):
   1) **pierwszy poziom (pierwsza linia obrony),** na który składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
   2) **drugi poziom (druga linia obrony),** na który składa się co najmniej zarządzanie ryzykiem przez pracowników Banku zatrudnionych na stanowiskach związanych z zarządzaniem ryzykiem lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem (w tym komórki właściwej ds. kontroli wewnętrznej), o którym mowa w ust. 2, oraz działalność komórki właściwej ds. zgodności;
   3) **trzeci poziom (trzecia linia obrony)** – audyt wewnętrzny realizowany przez audytorów Spółdzielni w ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (SSOZ).
2. Na każdym z trzech poziomów, o których mowa w ust. 1, pracownicy Banku w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych stosują mechanizmy kontrolne, lub niezależnie monitorują przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.

Funkcja kontroli

Funkcja kontroli MBS w Mikołowie stanowi element systemu kontroli wewnętrznej, na który składają się wszystkie mechanizmy kontrolne zaimplementowane w procesach funkcjonujących w Banku, niezależne monitorowanie ich przestrzegania oraz raportowanie w ramach funkcji kontroli. Funkcja kontroli obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji. W ramach funkcji kontroli wyodrębniono procesy istotne dla Banku, w których wskazane zostały kluczowe mechanizmy funkcji kontroli. Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności przez rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi oraz opis systemu, procesu, struktury organizacyjnej jak również opis, w formie matrycy funkcji kontroli, powiązania celów z procesami w działalności Banku, które przez Bank zostały uznane za istotne oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.

Umiejscowienie, zakres zadań, niezależność komórki właściwej do spraw zgodności i komórki audytu wewnętrznego

1. **Komórka właściwa ds. zgodności** podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu. Zakres zadań komórki właściwej ds. zgodności jest określony w odrębnych regulacjach dotyczących zgodności. i w szczególności obejmuje:
2. przygotowywanie projektów aktów normatywnych dotyczących zarządzania tym ryzykiem,
3. rejestracja stwierdzonych przypadków wystąpienia niezgodności przepisów wewnętrznych Banku z przepisami prawa**,**
4. prowadzenie wewnętrznych postępowań wyjaśniających incydenty braku zgodności,
5. zapewnienie zgodności obowiązujących w Banku regulacji wewnętrznych z obowiązującymi przepisami prawa we współpracy z DOP oraz przygotowywanie informacji dla poszczególnych komórek organizacyjnych Banku,
6. monitorowanie i prowadzenie na podstawie pisemnych informacji otrzymanych z poszczególnych komórek i jednostek organizacyjnych ewidencji incydentów naruszania norm zgodności,
7. współpraca z komórkami i jednostkami organizacyjnymi Banku w zakresie oceny i monitorowania ryzyka braku zgodności,
8. współpraca z kancelariami prawnymi współpracującymi z Bankiem,
9. współpraca z Bankiem Zrzeszającym oraz innymi podmiotami zewnętrznymi w zakresie wynikającym z konieczności zapewnienia zgodności,
10. przekazywanie informacji Zarządowi Banku na temat poziomu ryzyka braku zgodności oraz stwierdzonych przypadkach braku zgodności,
11. identyfikacja i ocena ryzyka związanego z rozwojem nowych linii biznesowych lub tworzeniem nowych produktów, poprzez opiniowanie procedury wprowadzania nowych produktów lub modeli biznesowych,

12. weryfikacja jakości dokumentacji zewnętrznej (obejmującej dokumenty opracowane przez Bank i przekazywane klientom, kontrahentom i osobom trzecim, np. wzory umów, schemat wyciągów bankowych, broszury reklamowe, informacje prasowe, informacje w witrynach internetowych),
13. przyjmowanie i obsługa zgłoszeń naruszeń prawa oraz obowiązujących w Banku procedur i standardów etycznych oraz podejmowania działań następczych zgodnie z właściwą regulacją,
14. uczestniczenie w posiedzeniach Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku oraz Komitetu Audytu.

2. **Audyt wewnętrzny** realizowany przez audytorów Spółdzielni w ramach Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.
3. **Komórka właściwa ds. kontroli wewnętrznej** pełni rolę koordynująco-kontrolną na drugim poziomie – będącą częścią funkcji kontroli. Komórka właściwa ds. kontroli wewnętrznej podlega Prezesowi Zarządu Banku. Zakres zadań danej komórki jest określony w Regulaminie organizacyjnym i w szczególności obejmuje:
   1) przeprowadzanie testów poziomych i pionowych przestrzegania mechanizmów kontrolnych, zapewniających realizację celów systemu kontroli wewnętrznej;
   2) coroczny niezależny wewnętrzny przegląd wdrożenia polityki wynagrodzeń oraz raportowanie w tym zakresie Radzie Nadzorczej Banku;
   3) dokonywanie analiz niezbędnych do oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w Banku w tym do oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli oraz oceny realizacji celów systemu kontroli wewnętrznej; analizy przeprowadzane są w oparciu o dane uzyskiwane w wyniku: niezależnego monitorowania kluczowych mechanizmów kontrolnych procesów istotnych, kontroli instytucjonalnych wewnętrznych, audytu wewnętrznego realizowanego przez SSOZ, badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta, oceny BION oraz z wykorzystaniem informacji pozyskanych z systemu informacji kierownictwa;
   4) bieżące monitorowanie i ocena stopnia realizacji zaleceń pokontrolnych z audytu wewnętrznego dokonywanego przez komórkę audytu wewnętrznego (Komórkę Audytu Wewnętrznego SSOZ) w Banku;
   5) bieżące monitorowanie i ocena stopnia realizacji zaleceń pokontrolnych z inspekcji przeprowadzonych przez KNF i inne organy kontrolne w jednostkach i komórkach organizacyjnych Banku;
   6) bieżące monitorowanie i ocena stopnia realizacji zaleceń pokontrolnych wydanych po przeprowadzonych testach w ramach MFK;

7) sygnalizowanie niekorzystnych zjawisk występujących w działalności jednostek i komórek organizacyjnych Banku;
8) sporządzanie okresowych sprawozdań z zakresu prowadzonej działalności i przedkładanie ich Zarządowi, Komitetowi Audytu oraz Radzie Nadzorczej Banku,
9) weryfikacja przekazywanych przez Bank informacji do Nadzorcy w ramach corocznej oceny BION,
10) koordynacja działań kontrolnych, wykonywanych w zakresie wynikającym z Umowy Systemu Ochrony, w tym współpraca z Komórką Audytu Wewnętrznego SSOZ,
11) koordynowanie prac związanych z tworzeniem i funkcjonowaniem Matrycy Funkcji Kontroli,
12) opracowanie/aktualizacja Regulaminu właściwego ds. kontroli wewnętrznej MBS w Mikołowie.

Zasady corocznej oceny systemu kontroli wewnętrznej dokonywanej przez Radę Nadzorczą

1. Kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej na 1 i 2 poziomie zarządzania ryzykiem, dokonywanej przez Radę Nadzorczą Banku, obejmują przynajmniej:
   8) ocenę realizacji zatwierdzonych celów strategicznych Banku,
   9) osiągnięcie założeń finansowych na dany rok, w tym osiągnięcie minimów wskaźników określonych w Umowie Systemu Ochrony,
   10) ocenę zmaterializowania ryzyka reputacji Banku,
   5) wyniki testów/kontroli/przeglądów/audytów/ wewnętrznych i zewnętrznych,
   6) wyniki badania sprawozdania finansowego przez biegłego rewidenta,
   7) wyniki Inspekcji KNF oraz ocenę BION.
   8) stopień realizacji zaleceń wdanych w wyniku wszystkich kontroli zewnętrznych i wewnętrznych,
   11) ilość błędów krytycznych i znaczących, identyfikowanych w ramach niezależnego monitorowania,
   12) wskaźniki KRI w zakresie reklamacji Klientów,
   13) ilość reklamacji skierowanych do Rzecznika Finansowego, KNF,
   14) ilość i kwota strat operacyjnych (trend),
   15) przestrzeganie limitów ustanowionych przez Bank.
2. Ocena systemu kontroli wewnętrznej w Banku dokonywana przez Radę Nadzorczą Banku jest realizowana w zakresie 1 i 2 linii obrony. Ocena adekwatności i skuteczności 3 linii obrony (audytu wewnętrznego) jest dokonywana przez Radę Nadzorczą Spółdzielni SOZ BPS.

Coroczna ocena systemu kontroli wewnętrznej dokonana przez Radę Nadzorczą MBS w Mikołowie w zakresie 1 i 2 linii obrony, przekazywana jest do Spółdzielni SOZ BPS.